

ÖZET

Doktora Tezi

FARKLI ZEMİN TİPLERİNİN ESMER SIĞIRLARDA SÜT VERİMİ ve SÜT KOMPOZİSYONU İLE BAZI DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Rıdvan KOÇYİĞİT

Atatürk Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Zootekni Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Naci TÜZEMEN

Bu çalışmada, farklı zemin tiplerinin Esmer süt sığırlarında süt verimi, süt kompozisyonu, sütteki somatik hücre sayısı, davranış özellikleri, temizlik skorları, mikroorganizma sayıları ve stres hormonları üzerine etkileri araştırılmıştır. Denemin hayvan materyali Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Araştırma ve Uygulama Çiftliği Sığırcılık Şubesinde bulunan 33 baş sığır oluşturulmuştur. Deneme beton, kauçuk ve matress olmak üzere 3 grup oluşturulmuştur. Deneme sonunda elde edilen verilere göre sabah, akşam ve toplam süt verimi bakımından farklılıklar önemsiz bulunmuştur ($P>0,05$). Süt kompozisyonu bakımından süt yağı, donma noktası ve pH'da gruplar arasında bir farklılık olmamış ($P>0,05$) ancak yağsız kuru madde, yoğunluk, protein, laktoz, kül bakımından farklar önemli bulunmuştur ($P<0,05$). Somatik hücre sayısı bakımından bir farklılık olmamıştır ($P>0,05$). Davranış özellikleri bakımından zemin grupları arasındaki farklar yatma davranışı, ayakta durma davranışı ve ayakta ruminasyon davranışı çok önemli ($P<0,01$), yem yeme ve su içme davranışları önemli ($P<0,05$) ve yatarak ruminasyon davranışı önemsiz bulunmuştur ($P>0,05$). Temizlik skorları bakımından farklılıklar çok önemli bulunmuştur ($P<0,01$). Stres hormonları bakımından zemin grupları arasında kortizol hormonu önemli bulunmuş ($P<0,05$), epinefrin hormonu ve glukoz bakımından muamele grupları arasındaki farklılıklar önemsiz olmuştur ($P>0,05$). Streptokok ve Koliform sayıları bakımından gruplar arasında bir farklılık olmamıştır ($P>0,05$). Araştırma sonunda matress zemin tipinin bağlı kapalı ahırlarda barındırılan sağmal Esmer sığırlarında kullanılması tavsiye edilmiştir.

2014, 99 sayfa

Anahtar Kelimeler: Esmer Sığır, Süt Verimi, Süt Kompozisyonu, Somatik Hücre, Beton, Kauçuk, Matress